

Gazdaság

Termelékenység Romániában és Erdélyben

A termelékenység egy hatékonysági mutató, ami azt méri, hogy egy foglalkoztatott személy mekkora hozzáadott értéket képes teremteni. Az elmúlt években a termelékenységi mutató Romániában és Erdélyben kedvező, növekvő tendenciát mutatott. A 2017-es adatok alapján az erdélyi termelékenység 2,2%-kal magasabb, mint az országos – Bukarest nélküli – átlag. Az erdélyi régiók közül két csoport rajzolódik ki: Közép-Erdélyben, Bánságban és Dél-Erdélyben jóval nagyobb termelékenységi mutatókat láthatunk, mint Partiumban, Székelyföldön és Észak-Erdélyben. Megyei bontásban Kolozs megyében a legmagasabb a termelékenység, hiszen eléri a 23,8 ezer euró/foglalkoztatott fős értéket, ami messze az erdélyi átlag (18,3 ezer euró egy főre eső hozzáadott érték) fölött van. A legfőbb gazdasági ágazatok közül a mezőgazdaság, az erdőgazdálkodás és a halászat szektoraiban láthatóak a legalacsonyabb termelékenységi mutatók, míg az ellenpólust az információs és kommunikációs, a professzionális és a pénzügyi szolgáltatások képviselik, utóbbiak nagyban hozzájárulnak a mutató javításához. Egy régió vagy egy megye termelékenységét a gazdaság ágazati szerkezete nagymértékben befolyásolja, így a magasabb termelékenységű megyék mutatója leginkább a nagyobb termelékenységű szektorok hangsúlyosabb jelenlétével magyarázható.

1. A termelékenység és annak mérése

A termelékenység vagy gazdasági hatékonyság mérésének tekintetében számos indikátor áll a szakértők rendelkezésére. Ebben az elemzésben mi egy hagyományos megközelítést alkalmazunk, a munkaerő-termelékenységre fókuszálva: egészen pontosan az egy foglalkoztatottra vetített hozzáadott érték (angolul GVA – Gross Value Added) alakulását vizsgáljuk, ezen belül pedig a nominális, kiigazítatlan értékeket vesszük alapul. A bruttó hozzáadott érték a bruttó kibocsátásnak és a folyó termelőfelhasználásnak a különbsége.¹ A bruttó kibocsátást (az összes előállított terméket és szolgáltatást) alapján számítják, azaz a számítás során a termelői árhoz hozzáadódnak az esetleges támogatások is. A termelőfelhasználást (az előállításához szükséges termékek és szolgáltatások) piaci beszerzési áron számítják. A hozzáadott értékből lehet a vállalatnak profitja, ebből részesül a vállalat vezetése, valamint az alkalmazottak is, fizetés formájában.

A termelékenységi mutatók földrajzi dimenzió szerint (országos, megyei szint stb.), gazdasági ágazatok szintjén, vagy akár ennél részletesebb felbontásban is rendelkezésünkre állnak. Ebben az elemzésben a termelékenységi mutatókat országos és Erdély-szinten, valamint az erdélyi megyék szintjén számoltuk ki – rávilágítva az ágazatok között felfedezhető főbb eltérésekre is. A megyék szintjén a hozzáadott értékre vonatkozó adatokat az Eurostat sajnos csak 2017-ig közölte, ezért az elemzés a 2008 és 2017 közötti tíz évet öleli fel.

A hozzáadott érték mérése nem egyszerű feladat, mert bizonyos hatások és jelenségek – amelyek a képet torzíthatják – nem kiszűrhetőek. Egyrészt a fővároshoz kapcsolt hozzáadott érték túl magas a számos, Bukarestben bejegyzett, de nem csupán ott működő vállalat miatt.

---

¹ Központi Statisztikai Hivatal (KSH). Letöltés helye: <https://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz31.html>, letöltés dátuma: 2021. 02. 27.

Másrészt a mezőgazdaságban az önfoglalkoztatók hozzáadott értékének mérése is nehézkes, így a szektor általunk számított termelékenysége kissé alábecsüli a valóságot. Az ingatlankereskedelmi szektorban az egyedi nagy tételek felfelé torzítják a képet, és a bérlemből származó bevételek számontartása is nehéz. Annak ellenére, hogy számos korlát létezik – amelyeket az adatok értelmezése során nem szabad elfelejteni –, az általunk kiszámított termelékenység a lényegi jelenségekre és különbségekre így is képes rávilágítani. A következőkben Románia, Erdély, az erdélyi régiók és megyék termelékenységének alakulását mutatjuk be.

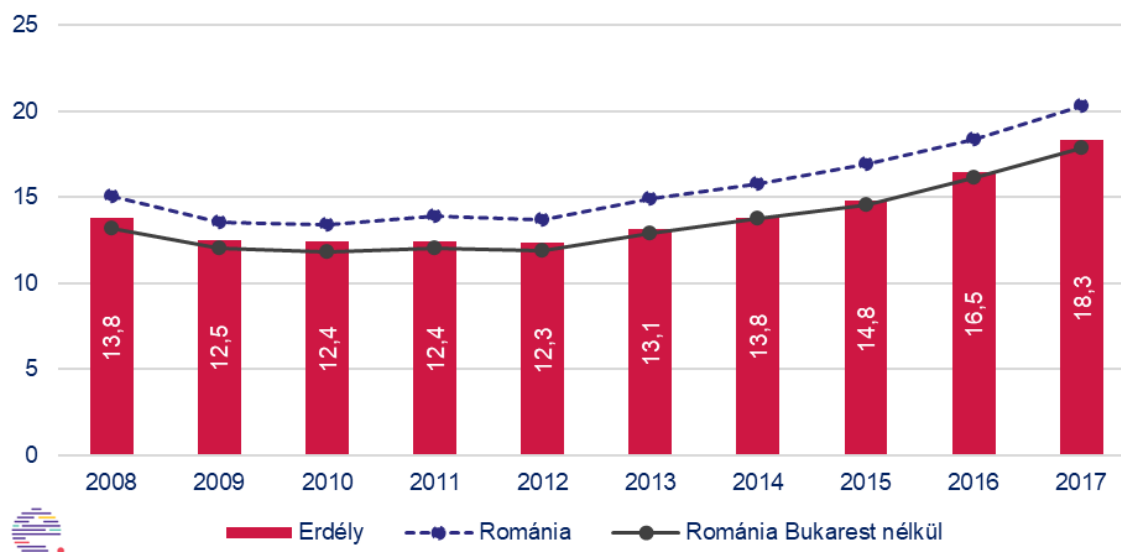
2. A termelékenység alakulása Romániában és Erdélyben

2012-től az ország és Erdély termelékenysége folyamatos növekedési pályára állt. 2017-ben az országos átlagtermelékenység elérte a 20,3 ezer euró/foglalkoztatott főt, ezt viszont Bukarest termelékenysége jelentősen felfelé húzza, hiszen az átlagtermelékenység értéke a fővárosban 35,2 ezer euró/fő. Érdekes tehát megvizsgálni az országos átlagot Bukarest nélkül is, ami – a legfrissebb, 2017-es adatok alapján – 17,9 ezer euró/fő. **Erdélyben a főváros nélküli átlaghoz képest kissé magasabb a termelékenység:** 18,3 ezer euró/fő. A vizsgált időszakban egyébként az erdélyi termelékenység enyhén, de folyamatosan a Bukarest nélküli országos átlag fölött helyezkedett el.

Tíz év alatt – nominális értéken – a termelékenység Romániában 35,1%-ot emelkedett, és ha a fővárost nem számítjuk bele, akkor picit gyorsabb, 35,7%-os növekedés figyelhető meg. Ezzel szemben Erdélyben a tízéves növekedés enyhén kisebb volt, 32,9%-ot ért el.

Habár a termelékenység mind Erdélyben, mind Romániában jelentősen növekedett, megvizsgálva az európai kontextust, azt láthatjuk, hogy az európai átlag eléréséhez még jelentős hátrányt kell ledolgozni, hiszen az 2017-ben közel 58 ezer euró/fő volt.

A termelékenység alakulása Romániában és Erdélyben 2008 és 2017 között (ezer euró/foglalkoztatott fő)

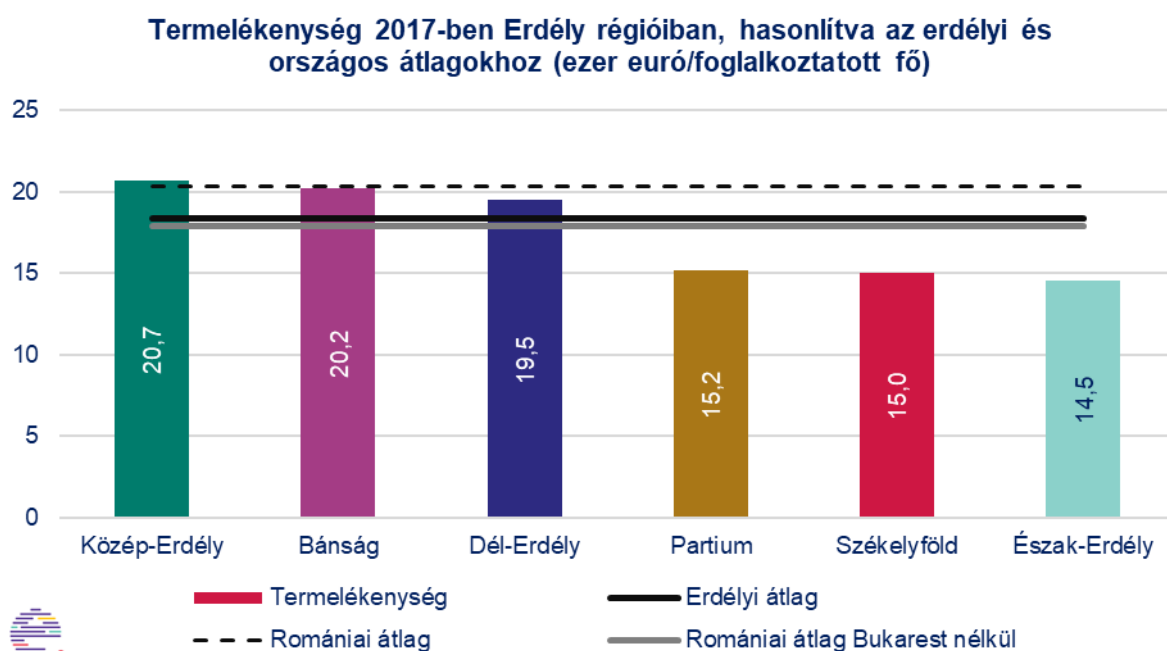
Forrás: Eurostat² - és INS³-adatok alapján

² Eurostat (2020). Gross value added at basic prices by NUTS 3 regions (táblakódja: NAMA_10R_3GVA). Letöltés dátuma: 2021. 02. 11.

3. A termelékenység alakulása Erdély megyéiben

Erdélyen belül is jelentős különbségek figyelhetők meg a régiók között. Termelékenység tekintetében az **első helyen Közép-Erdély áll**, itt 2017-ben 20,7 ezer euró volt az egy főre eső hozzáadott érték. Egyébiránt a tízéves növekedés is ebben a régióban volt a legmagasabb, a 45,6%-os növekedéssel messze az országos és az erdélyi átlag fölött van. Közép-Erdélyt követi Bánság, itt 20,2 ezer euró/fő a termelékenység, viszont itt a legalacsonyabb a növekedés, csupán 27,1%-os. A harmadik helyen, 19,5 ezer euró/fős termelékenységgel Dél-Erdély áll; a növekedés itt közepes, 31,2%-os volt.

A három első erdélyi régió és a többi régió között a termelékenységben viszonylag nagy törés látható: Dél-Erdély után Partium következik, itt viszont csupán 15,2 ezer euró hozzáadott érték esik egy foglalkoztatott főre, továbbá a 2017-es érték csupán 29,1%-kal haladja meg a 2008-as. Partium után kevéssel következik Székelyföld, ahol egy fő átlagosan 15,0 ezer euró hozzáadott értéket teremtett 2017-ben, ami 27,7%-kal nagyobb, mint tíz évvel ezelőtt. **Észak-Erdélyben a legkisebb a termelékenység**, csupán 14,5 ezer euró/fő; viszont a 32,5%-os növekedés megközelíti az erdélyi átlagot.

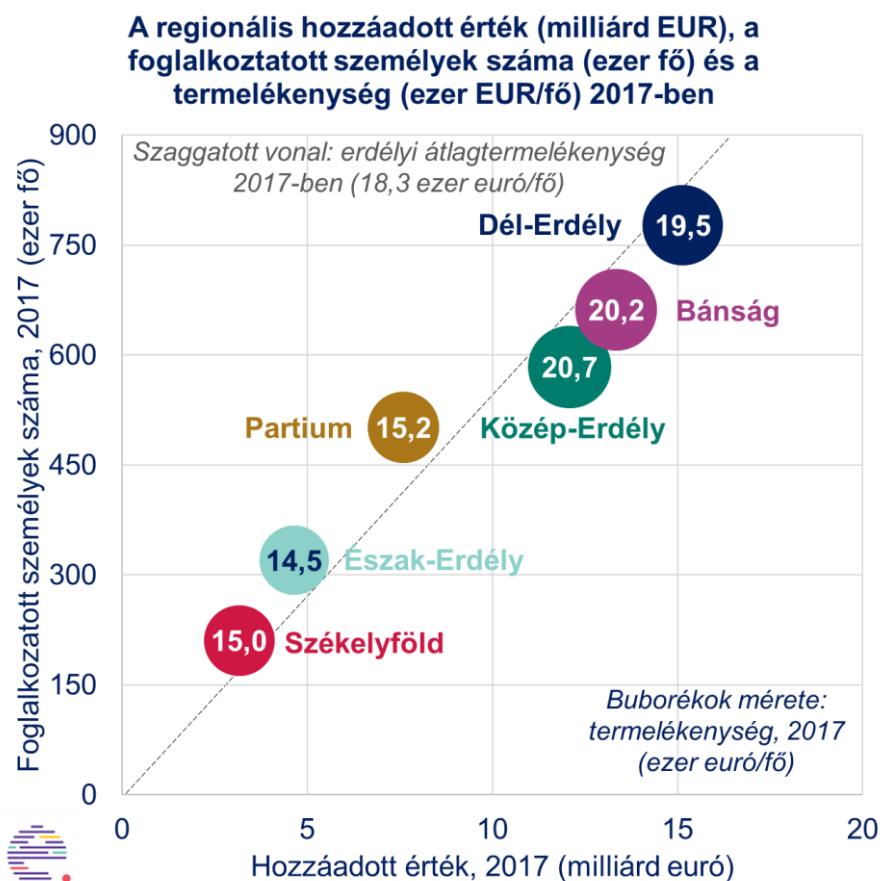
Forrás: Eurostat- és INS-adatok alapján

A termelékenységben látható különbség mellett azt is fontos kiemelni, hogy az élmezőnyben járó három régió (Közép-Erdély, Bánság és Dél-Erdély) gazdaságának mérete is sokkal nagyobb: itt dolgozik az erdélyi foglalkoztatottak 66,2%-a és itt termelődik meg az erdélyi hozzáadott érték 72,5%-a.

Habár nem Dél-Erdélyben a legmagasabb a termelékenység, itt összesen a legmagasabb, 15,1 milliárd euró hozzáadott értéket teremtettek 2017-ben, 777 ezer fő foglalkoztatása mellett. Székelyföldön összesen 3,2 milliárd euró hozzáadott érték keletkezett, ami Erdélyen belül a

³ Országos Statisztikai Hivatal (INS) (2020). Populația ocupată civilă pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2 (tablakódja: FOM103D). Letöltés dátuma: 2021. 02. 11.

legalacsonyabb, viszont itt dolgozik a legkevesebb ember is, mindössze 211 ezer fő. Így lehet az, hogy Székelyföld termelékenysége megelőzi Észak-Erdélyt, hiszen itt a magasabb, 4,6 milliárd euró többletértéket sokkal több, pontosabban 320 ezer fő állította elő. Közép-Erdélyben és Partiumban hasonló számú fő foglalkoztatása mellett sokkal több hozzáadott értéket termeltek, innen az óriási hatékonyságbeli különbség.

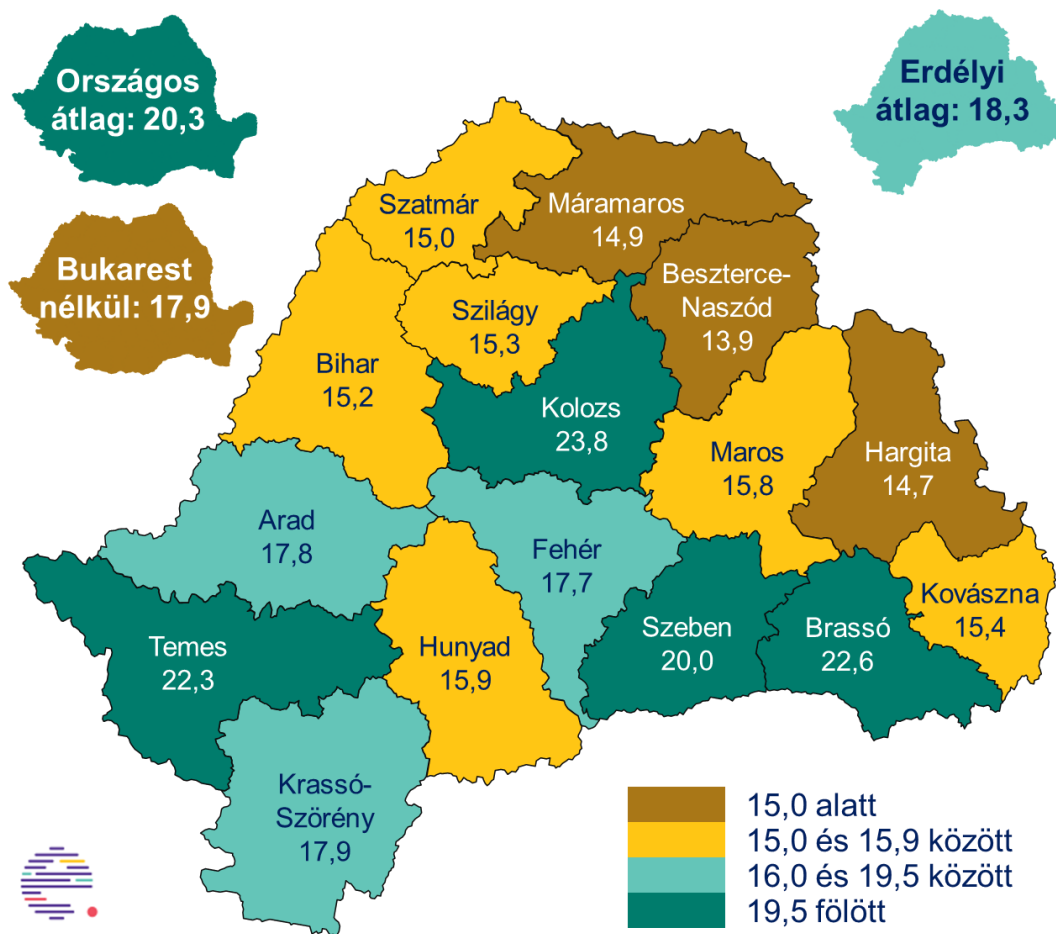

Forrás: Eurostat- és INS-adatok alapján

Az erdélyi megyéket megvizsgálva, a 2017-es **termelékenységben Kolozs megye az első**, 23,8 ezer euró hozzáadott érték/fős mutatóval, ami egészen látványosan, 52,5%-kal növekedett 2008-hoz képest. Ezt a növekedést egyetlen más erdélyi megye sem érte el, Románián belül pedig hajszállal Jász (54,0%) és jelentősebben Konstanca (63,1%) megye előzi csak meg. Az erdélyi élmezőnybe tartozik még Brassó (22,6), Temes (22,3) és Szeben megye (20,0) is.

Erdélyen belül **Beszterce-Naszód megyében a legkisebb az egy főre eső hozzáadott érték**, 2017-ben csupán 13,9 ezer euró volt, és a tíz évvel ezelőtti szintet is csak 17,2%-kal haladja meg. Országosan ugyan nem az utolsó, hiszen a 36. helyet foglalja el, de a tízéves növekedés tekintetében az utolsó három megye között helyezkedik el. Hargita megyében szintén alacsonynak mondható a termelékenység, mivel 2017-ben csak 14,7 ezer euró/fős értéket ért el, ami 27,1%-kal haladja meg a 2008-as szintet.

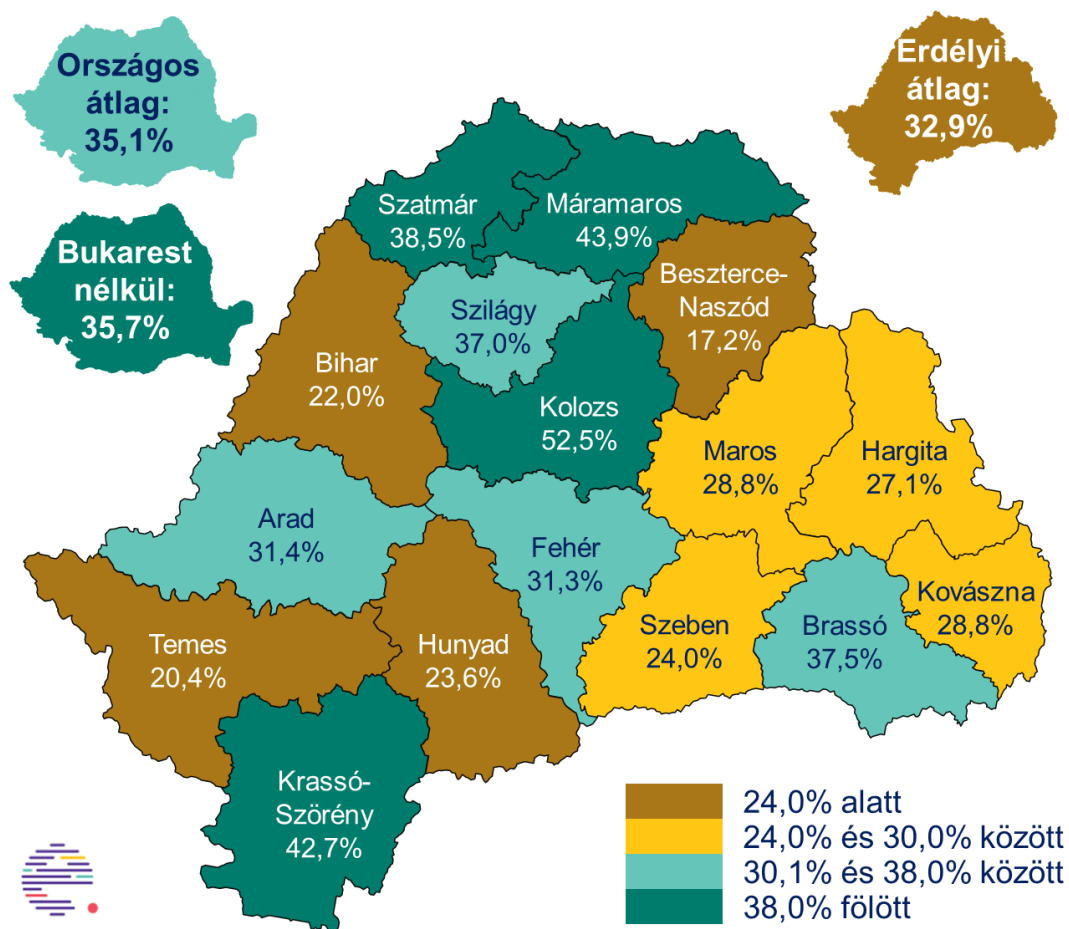
Termelékenység Erdély megyéiben, 2017 (ezer euró/foglalkoztatott fő)

Forrás: Eurostat- és INS-adatok alapján

Temes megyében bár magas a termelékenységi mutató, ezt az utóbbi tíz évben csupán 20,4%-kal sikerült növelni. Ez részben magyarázható a korábban betelepült, harmadik körös beszállító és összeszerelő üzemek dominanciájával (amelyeknek jelentős része az autóiparhoz köthető), hiszen itt felülről korlátozott a termelékenység növelése. A jelentős lemaradásban lévő megyék közül Máramaros megye (14,9) hajszállal van Hargita megye előtt (14,7), viszont míg Máramaros megyében tíz év alatt 43,9%-kal sikerült növelni az egy főre eső hozzáadott értéket, addig Hargita megyében mérsékeltebb, 27,1%-os növekedést értek el.

Termelékenység változása Erdély megyéiben 2017-ben 2008-hoz képest (%)

Forrás: Eurostat- és INS-adatok alapján

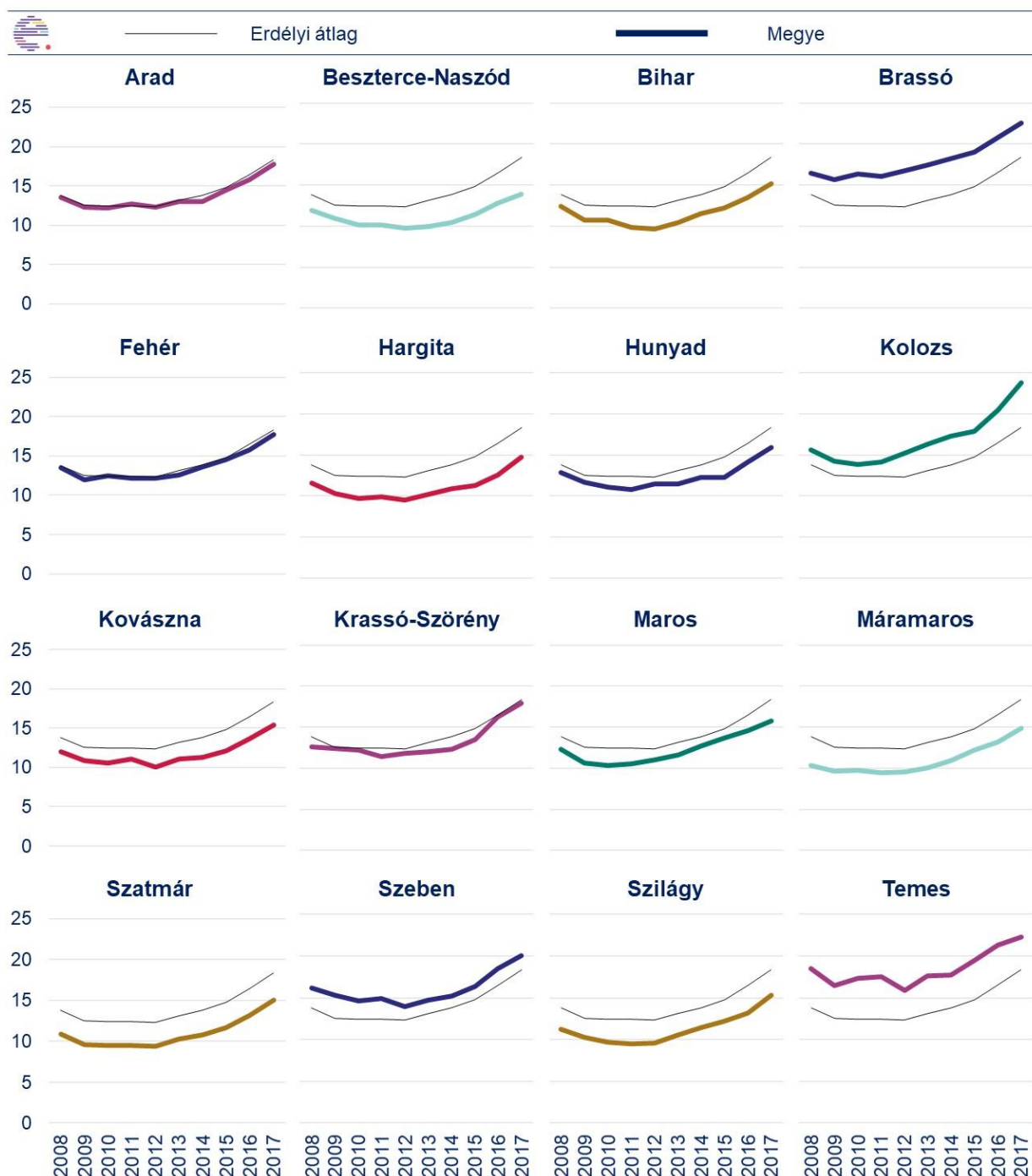
A megyék termelékenységének időbeli alakulására fókuszálva azt láthatjuk, hogy **egyes megyék a vizsgált időszakban folyamatosan az erdélyi átlag fölött helyezkedtek el: ilyen Brassó, Kolozs, Temes és Szeben**. Viszont amíg Kolozs megye egyre jobban felülmúlja az erdélyi átlagot, addig Szeben megye inkább az átlaghoz közelít.

Arad és Fehér megye szinte tökéletesen követi az erdélyi átlagos termelékenységet. Krassó-Szörény megye ugyan pár évben kevéssel alulmaradt az átlaghoz képest, de 2015-től újra nagyon közel áll ahhoz.

A további megyék mind az erdélyi átlag alatt helyezkednek el. A leginkább Beszterce-Naszód megye van alatta, és az évek során egyre távolabb került tőle.

A termelékenység alakulása Erdély megyéiben, 2008–2017 (ezer euró/foglalkoztatott fő)

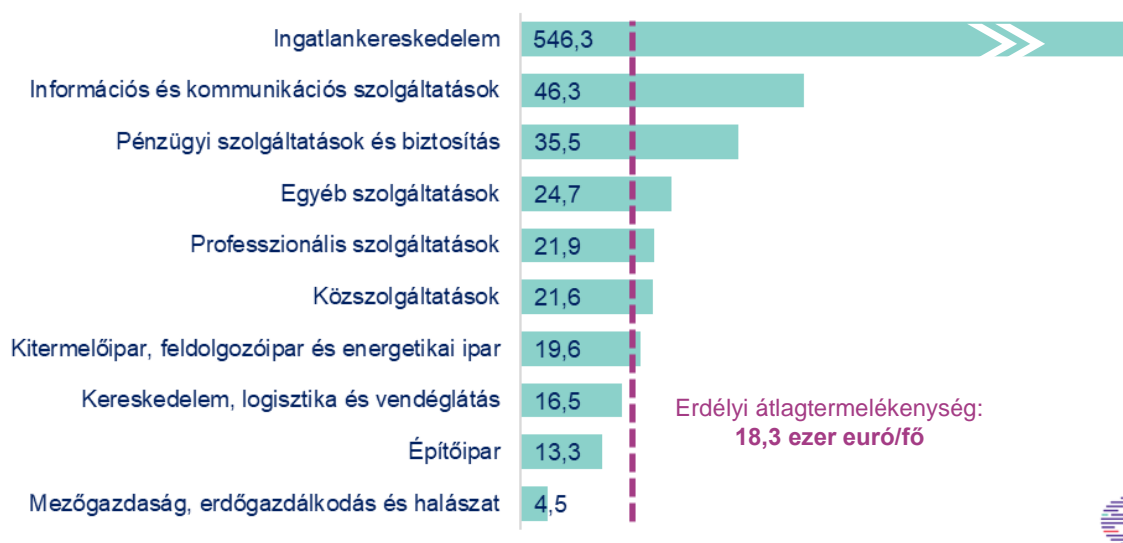
Forrás: Eurostat- és INS-adatok alapján

4. A termelékenység alakulása a legfőbb gazdasági ágazatokra bontva

A legfőbb gazdasági ágazatokat megvizsgálva igen nagy különbségek fedezhetőek fel. Míg az erdélyi termelékenység átlagosan 18,3 ezer euró/fő, addig a mezőgazdaság, az erdőgazdálkodás és a halászat szektoraiban ez csupán 4,5 ezer euró/fő, az ingatlankereskedelmi szektorban pedig 546,3 ezer euró/fő. Igaz, az ingatlankereskedelem esetében fontos kiemelni, hogy a magas hozzáadott érték az ágazat sajátosságaiból fakad, hiszen a tranzakciók értéke nagyon magas, így a felszámított jutalékok összege is nagy; ezzel szemben az ingatlankereskedések igencsak alacsony anyagköltségek mellett működnek (az

irodafenntartás, az irodai fogyóeszközök, az ügynökök mobilitása nem számottevő költség). Ezen túlmenően néhány egyszeri, de kiugróan magas értékű tranzakció jelentősen felfelé torzítja az ágazat termelékenységét. Az ágazathoz tartoznak még a bérbeadásból származó bevételek is, viszont ezek számontartása nehézkes. Egyébként a vevőkhöz közeli, kereskedési és közvetítési tevékenységek termelékenysége magasabb, így az autókereskedések és a kölcsönző-, valamint lízingszolgáltatásokat kínáló vállalatok is nagyobb termelékenység mellett működnek. Bár az ingatlankereskedelemben a termelékenység nagyon magas, ez nem egy nagy súllyal rendelkező iparág, így egy régió termelékenységének javítását nem lehet erre alapozni. Az építőipar a 13,3 ezer euró/fő hozzáadott értékkel inkább lefelé húzza az átlagot. A kereskedelmi, a logisztikai és a vendéglátóipari szektor szintén rontja kissé az átlagot. Az ipar (kitermelőipar, feldolgozóipar és energetikai ipar együttesen) az átlagot kevéssel, de termelékenységben meghaladja. Az információs és kommunikációs szolgáltatások (IT) szektora viszont érdemben képes javítani azt, mivel az ágazat súlya már elég jelentős és a termelékenység nagyon magas: 46,3 ezer euró/fő. Ez ugyan még nem mérhető az európai átlaghoz – ami csaknem 100 ezer euró/fő –, viszont a régióban ez kiemelkedőnek számít, egyedül Csehország előzi meg Romániát.

Erdélyi átlagos termelékenység a legfőbb ágazatonként 2017-ben
(ezer euró/foglalkoztatott fő)

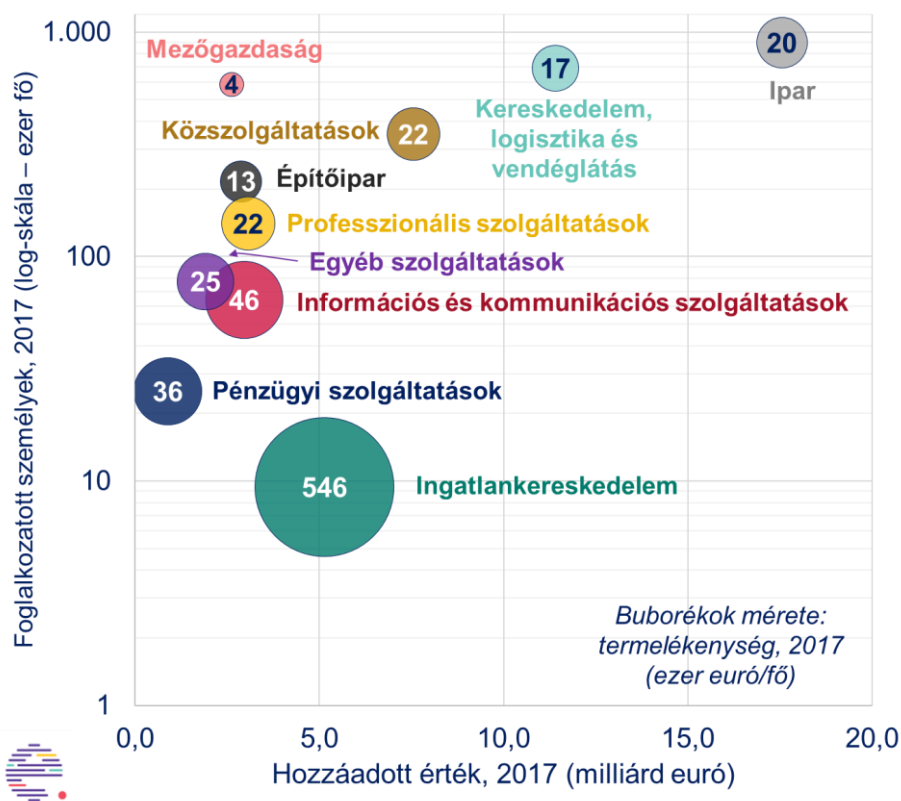
Forrás: Eurostat- és INS-adatok alapján

Az iparban 897 ezer fő dolgozik, 18 milliárd euró hozzáadott értéket teremtve, amellyel közel 20 ezer euró/fős termelékenységet érnek el. A mezőgazdaság termelékenysége ugyan alacsony, de nagyon sok, pontosabban 585 ezer ember megélhetését biztosította 2017-ben.

Ha összehasonlítjuk a mezőgazdasági szektort az információs és kommunikációs szolgáltatások szektorával, különösen érdekessé válik a termelékenység: a mezőgazdasági szektor 2017-ben összesen 2,6 milliárd euró hozzáadott értéket teremtett, ami közel áll az IT-szektor 3,0 milliárd euró hozzáadott értékéhez. A termelékenység kiszámításakor a nevezőben a foglalkoztatottak száma viszont nagyon eltér, hiszen a mezőgazdaságban több mint 9-szer több ember dolgozott; így a mezőgazdaságban egy fő átlagosan csupán alig tizedannyi hozzáadott értéket képes teremteni, mint egy IT-szektorban foglalkoztatott.

Az ágazatok által termelt hozzáadott érték (milliárd euró), a foglalkoztatott személyek száma (ezer fő) és a termelékenység (ezer euró/fő) 2017-ben Erdélyben

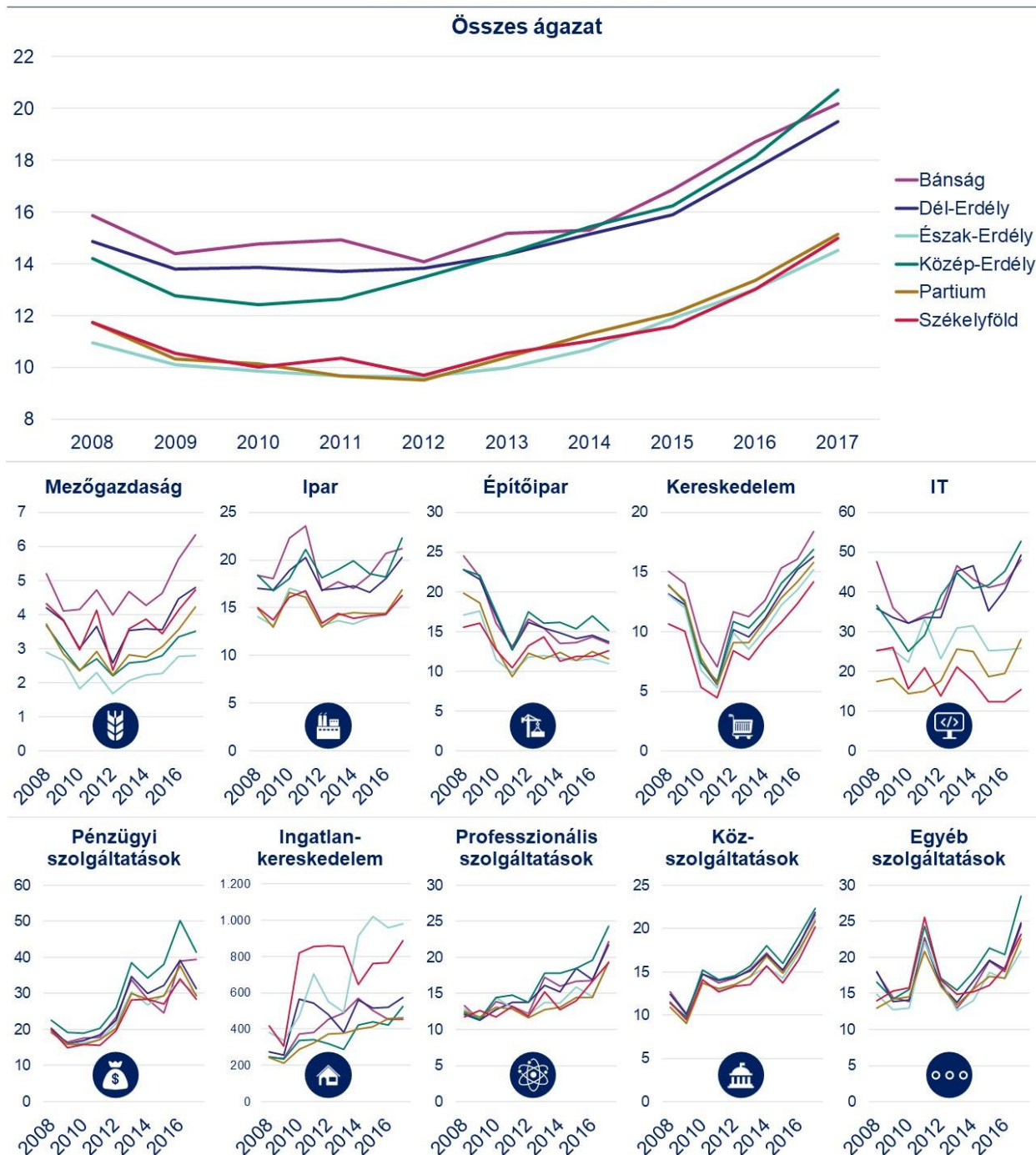
Forrás: Eurostat- és INS-adatok alapján

Az **elmúlt évek során csaknem minden ágazat termelékenysége növekedett** az összes régióban, **kivétel az építőipar**, ahol 2011-ig erőteljesen, azután enyhén csökkent a termelékenység. Egyedül Székelyföldön láthatunk némi növekedést az építőipari termelékenységben, viszont 2017-ben még így is csak 12,6 ezer euró/fő volt ennek értéke. Az építőipar termelékenysége egyébiránt Közép-Erdélyben a legmagasabb, itt eléri a 15,2 ezer euró/foglalkoztatott főt is.

A **mezőgazdasági szektor az összes erdélyi régió termelékenységét lehúzza**. Míg Erdélyben a mezőgazdaság termelékenysége 2017-ben 4,5 ezer euró/fő volt, addig az Európai Unióban (EU) a mutató már elérte a 22,6 ezer euró/főt is. A szomszédos országok közül Magyarország mezőgazdasága még az EU átlagát is meghaladta: 2017-ben itt egy mezőgazdaságban foglalkoztatott átlagosan 24,6 ezer euró hozzáadott értéket teremtett. Romániában és Erdélyben a szektor alacsony termelékenysége leginkább a számos kisméretű, feldarabolt, háztáji gazdasággal – amelyek ennek megfelelően nem érik el a méretgazdaságossági küszöböt – és sok esetben a technológiai fejlesztések jelentős lemaradásával magyarázható. Habár az EU-s források és a külföldi befektetők megjelenésével, illetve a hazai gazdasági szereplők fejlesztéseinek keresztül a szektor 2013-tól új lendületet vett, a hatékonyságbeli lemaradás továbbra is rendkívül magas. Bánság mezőgazdasági szektora mondható a legtermelékenyebbnek, de még így is csak 6,3 ezer euró az egy főre eső hozzáadott érték. Az ellenpólust Észak-Erdély mezőgazdasága képviseli, itt 2,8 ezer eurót teremt egy fő: ez az erdélyi átlagos termelékenység 15,3%-ának, míg az észak-erdélyi átlag 19,3%-ának felel meg.

A termelékenység alakulása Erdély régióiban gazdasági ágazatonként, 2008–2017 (ezer euró/foglalkoztatott fő)

Forrás: Eurostat- és INS-adatok alapján

Az ipar termelékenysége Közép-Erdélyben a legmagasabb, 2017-ben elérte a 22,3 ezer euró/főt is, ami 21,5%-kal nagyobb, mint 2008-ban volt. Partium, Észak-Erdély és Székelyföld ipari termelékenysége a kevesebb multinacionális cég és a könnyűipar nagyobb részaránya miatt elmarad Erdély többi régiójától. Észak-Erdélyben és Székelyföldön a legkisebb az ipar hatékonysága, csupán 16,3 ezer euró/fő. Az ipari termelékenységnövekedés Székelyföldön volt a legalacsonyabb, tíz év alatt csupán 8,5%-ot sikerült növekednie.

A kereskedelmi, logisztikai és vendéglátóipari szektor termelékenysége az összes erdélyi régióban növekedett, de leginkább Székelyföldön, ahol a 2017-es érték 33,1%-kal haladja meg

a 2008-ast. Igaz, még így is csak az Erdélyen belüli legalacsonyabb, 14,2 ezer euró/fő hozzáadott értéket sikerült elérnie.

Az információs és kommunikációs szolgáltatások termelékenységének régiós összehasonlítása talán a legérdekesebb: Közép-Erdélyben, Dél-Erdélyben és a Bánságban sokkal magasabb értékeket láthatunk, mint Észak-Erdélyben, Partiumban, valamint Székelyföldön – és az olló egyre szélesebbre nyílik. Ez leginkább azzal magyarázható, hogy az **IT-szektor szereplői elsősorban Kolozsváron, Temesváron és Brassóban tömörülnek**, illetve bizonyos esetekben a más régióban működő vállalkozások is ezekbe a városokba települnek át. Fontos kiemelni azt is, hogy az IT-szektor erőteljes jelenléte egy megye termelékenységét nagyban képes javítani. Nem meglepő módon a Kolozsvárt is magába foglaló közép-erdélyi régióban a legmagasabb az IT-szektor termelékenysége, hiszen eléri az 52,7 ezer euró/főt is, de Dél-Erdély (49,2) és Bánság (48,1) sincs ettől messze.

A pénzügyi szolgáltatások és biztosítások szektoraiban a termelékenység szintén növekvő tendenciát mutat, habár vannak kisebb-nagyobb visszaesések. 2017-ben Közép-Erdélyben (41,4 ezer euró/fő) és Bánságban (39,3 ezer euró/fő) volt a legmagasabb a szektor termelékenysége.

Az ingatlankereskedelmi szektorban az összes erdélyi régióban messze az átlag fölötti termelékenységi mutatók láthatóak. Ez Észak-Erdélyben a legmagasabb, 2017-ben 978,5 ezer euró/foglalkoztatott fő volt. Székelyföldön szintén magas az ingatlankereskedelem termelékenysége, eléri a 887,5 ezer euró/főt és nagy, 113,6%-os növekedést tudhat maga mögött.

A professzionális szolgáltatások magasfokú képzést követelnek. A szektor számos szakterületet foglal magába, ide sorolhatóak a jogi és könyvelési tevékenységek, a menedzsment- és üzleti tanácsadás, a mérnöki és tervezési tevékenységek (technikai tesztek, elemzések, tanácsadás stb.), a tudományos kutatással kapcsolatos tevékenységek, továbbá a hirdetésekkel és a piackutatással kapcsolatos tevékenységek is itt kapnak helyet. A professzionális szolgáltatások terén szintén jelentős termelékenységnövekedés látható az összes régióban. 2013 és 2016 között kifejezetten nagy volt a különbség Közép-Erdély, Dél-Erdély és Bánság, valamint a többi régió között, de 2017-re Partium, Észak-Erdély és Székelyföld is kezdett felzárkózni. Viszont a teljes felzárkózás még nem történt meg, ugyanis a termelékenység a professzionális szolgáltatások szektorában Közép-Erdélyben 24,3 ezer euró/fő, míg Székelyföldön, Észak-Erdélyben és Partiumban 19,3 ezer euró/fő körül van.

A közszolgáltatások termelékenysége elég hasonló alakulást és értékeket mutat csaknem az összes erdélyi régióban.⁴ Közép-Erdély közszolgáltató szektora a leginkább hatékony, itt 22,3 ezer euró hozzáadott érték esik egy főre, de Székelyföld sem esik messze a maga 20,2 ezer euró/fő hozzáadottérték-mutatójával. A Bukarest nélküli országos átlag 23,7; egyébként Bukarestben a közszolgáltatások termelékenysége nagyon magas, eléri a 30,8 ezer euró/főt.

Az egyéb szolgáltatásokba tartoznak a művészeti, kulturális szolgáltatások is; viszont itt elég hullámzó termelékenységi értékek rajzolódnak ki. 2017-ben összességében Dél-Erdély áll az első helyen (24,8), míg Észak-Erdély (20,9) és Partium (22,5) zárják a sort. Partium esetében

⁴ Az állami intézmények tevékenységeit (például az ingyenes közoktatást, az egészségügyi ellátást stb.) az előállítási költségek összegzésével értékelik. Ennek következtében a bérnövelés az állami szférában felfelé húzza a közszolgáltatások hozzáadott értékét, hasonló vagy azonos alkalmazotti létszám mellett pedig a termelékenységet is.

kiemelendő a 73,1%-os javulás 2008-hoz képest; ezzel szemben Észak-Erdélyben mérsékeltebb, 40,6%-os növekedés látható.

A megyék szintjén is kiemelkedő különbségek figyelhetők meg az egyes ágazatokban: az abszolút legnagyobb termelékenységi mutatót Beszterce-Naszód megye ingatlankereskedelme érte el, ez 1563,4 ezer euró/fő; míg az abszolút legkisebb érték 2,4 ezer euró, ez a Máramaros megyei mezőgazdaságra vonatkozik. Az is kirajzolódik, ahogy a nagyvárosokkal rendelkező megyékben (Kolozs, Temes, Brassó) az IT-szektor termelékenységi mutatói jóval magasabbak, mint a régió többi megyéjében.

**Termelékenység Erdély régióiban és megyéiben a legfőbb gazdasági ágazatonként, 2017
(ezer euró/foglalkoztatott fő)**

Régió \ Ágazat	Összes ágazat	Mezőgazdaság	Ipar	Építőipar	Kereskedelem	IT	Pénzügyi szolgáltatások	Ingatlankereskedelem	Professzionális szolgáltatások	Közfoglaltatások	Egyéb szolgáltatások
Románia	20,3	4,7	22,7	14,0	18,4	49,9	45,4	468,1	27,1	23,3	25,5
Románia Bukarest nélkül	17,9	4,6	21,3	13,2	17,0	40,5	32,1	503,1	21,9	21,8	23,7
Erdély	18,3	4,5	19,6	13,3	16,5	46,3	35,5	546,3	21,9	21,6	24,7
Bánság	20,2	6,3	21,2	13,5	18,4	48,1	39,3	451,5	22,2	21,6	24,4
Arad	17,8	8,0	19,2	15,5	13,9	30,2	32,0	463,2	18,7	21,0	23,7
Krassó-Szörény	17,9	3,9	17,3	10,9	25,9	28,1	58,0	1.001,5	24,3	20,3	21,0
Temes	22,3	6,7	23,6	13,1	19,2	50,5	32,8	377,6	23,6	22,4	25,5
Dél-Erdély	19,5	4,8	20,3	13,7	16,3	49,2	31,4	574,2	21,8	21,9	24,8
Fehér	17,7	4,8	20,3	14,0	13,8	28,1	26,8	820,0	22,7	22,7	28,7
Brassó	22,6	6,4	23,1	13,2	18,6	60,9	32,1	422,2	21,7	22,2	25,9
Hunyad	15,9	3,2	14,5	12,4	16,3	25,9	29,2	1.098,2	20,2	21,0	16,4
Szeben	20,0	5,3	21,4	15,8	14,7	40,3	34,5	503,0	22,3	21,6	26,1
Észak-Erdély	14,5	2,8	16,3	11,0	15,2	25,9	29,9	978,5	19,3	21,1	20,9
Beszterce-Naszód	13,9	3,4	16,6	10,6	12,5	25,6	28,8	1.563,4	20,6	20,9	19,4
Máramaros	14,9	2,4	16,0	11,4	17,0	26,0	30,4	832,3	18,6	21,2	21,8
Közép-Erdély	20,7	3,5	22,3	15,2	16,9	52,7	41,4	526,1	24,3	22,3	28,4
Kolozs	23,8	2,7	24,9	16,1	17,8	55,8	44,6	683,9	25,9	23,5	32,3
Maros	15,8	4,4	18,9	13,2	15,5	29,9	29,2	233,0	20,2	20,5	22,2
Partium	15,2	4,2	16,8	11,6	15,8	28,0	29,3	463,4	19,3	20,9	22,5
Bihar	15,2	3,8	15,3	11,8	17,4	28,7	30,7	421,9	18,7	20,8	21,9
Szilágy	15,3	4,2	17,8	11,7	14,3	22,8	28,0	1.493,8	19,6	20,7	24,8
Szatmár	15,0	4,9	19,0	11,3	13,6	30,9	27,1	323,6	20,6	21,1	22,3
Székelyföld	15,0	4,7	16,3	12,6	14,2	15,5	28,4	887,5	19,3	20,2	23,2
Kovászna	15,4	6,6	15,4	13,3	12,7	24,5	30,0	1.160,7	21,5	20,8	25,6
Hargita	14,7	3,6	17,0	12,2	15,2	12,9	27,3	750,9	17,9	19,9	21,6

Forrás: Eurostat- és INS-adatok alapján

A termelékenységi mutatók eltérését a hozzáadott érték struktúrájában is tetten érhetjük: Közép-Erdélyben az IT-szektor súlya igencsak magas, eléri a 10%-ot, míg Észak-Erdélyben ennek súlya csupán 1%. Szintén Közép-Erdélyben láthatjuk a legmagasabb professzionális szolgáltatások részarányát, közel 7%-ot. Továbbá Közép-Erdélyben (ezen belül Kolozs megyében) a legalacsonyabb a mezőgazdaság súlya, csupán 3%, míg az országos és az erdélyi átlag is 5%. Következésképp, ha egy régió magasabb termelékenységet szeretne elérni, akkor a már erős hagyományokkal rendelkező szektorok fejlesztése mellett különösen sokat segíthet, ha a magasabb hozzáadott értékű szektorokra fókuszál, amelyek legtöbbször tudásalapúak (például IT- és professzionális szolgáltatások).

A hozzáadott érték struktúrája Erdély régióiban és megyéiben a legfőbb gazdasági ágazatonként, 2017 (%)

Régió \ Ágazat	Összes hozzáadott érték (milliárd euró)	Mezőgazdaság (%)	Ipar (%)	Építőipar (%)	Kereskedelem (%)	IT (%)	Pénzügyi szolgáltatások (%)	Ingatlankezelés (%)	Professzionális szolgáltatások (%)	Köszolgáltatások (%)	Egyéb szolgáltatások (%)
Románia	170,0	5%	26%	6%	20%	6%	3%	9%	8%	14%	3%
Románia Bukarest nélkül	128,5	6%	30%	6%	21%	4%	1%	10%	6%	14%	3%
Erdély	56,0	5%	31%	5%	20%	5%	2%	9%	5%	13%	3%
Bánság	13,4	6%	33%	4%	20%	6%	2%	8%	6%	12%	4%
Arad	3,7	7%	39%	6%	18%	1%	1%	9%	5%	11%	3%
Krassó-Szörény	1,9	6%	23%	4%	29%	1%	5%	11%	4%	15%	3%
Temes	7,7	5%	32%	3%	19%	10%	1%	8%	6%	12%	4%
Dél-Erdély	15,1	3%	34%	6%	20%	4%	1%	10%	6%	13%	3%
Fehér	2,9	6%	39%	4%	17%	1%	1%	11%	4%	14%	3%
Brassó	5,7	3%	30%	6%	21%	8%	1%	10%	7%	11%	3%
Hunyad	2,7	4%	28%	6%	25%	2%	1%	12%	5%	16%	2%
Szeben	3,9	3%	39%	6%	16%	4%	2%	8%	6%	12%	4%
Észak-Erdély	4,6	5%	33%	6%	21%	1%	1%	11%	4%	16%	3%
Beszterce-Naszód	1,8	6%	36%	7%	18%	1%	1%	9%	3%	16%	3%
Máramaros	2,9	4%	32%	5%	22%	1%	2%	12%	4%	16%	3%
Közép-Erdély	12,1	3%	26%	6%	20%	10%	2%	9%	7%	14%	4%
Kolozs	8,5	2%	24%	6%	19%	14%	3%	10%	7%	12%	4%
Maros	3,6	6%	32%	6%	22%	2%	1%	5%	6%	17%	4%
Partium	7,6	7%	31%	5%	22%	2%	1%	9%	4%	15%	3%
Bihar	4,0	6%	29%	5%	26%	2%	1%	9%	4%	15%	3%
Szilágy	1,5	7%	33%	4%	20%	2%	1%	10%	4%	16%	3%
Szatmár	2,1	9%	34%	6%	17%	2%	1%	8%	4%	15%	3%
Székelyföld	3,2	7%	32%	5%	21%	2%	1%	8%	4%	17%	3%
Kovászna	1,3	9%	32%	4%	19%	1%	1%	9%	5%	16%	3%
Hargita	1,9	6%	32%	5%	22%	2%	1%	8%	4%	17%	3%

Forrás: Eurostat- és INS-adatok alapján

Összegzőképpen a termelékenység elemzése és növelése számos okból kifolyólag fontos: egyrészt a termelékenység és a bérek között pozitív kapcsolat van, a bérek pedig nagyban befolyásolják egy megye és lakóinak életszínvonalát. Továbbá, azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a magasabb termelékenység több külföldi tőkét is képes bevonítani, amely sok esetben külföldi tudástranszferrel is társul, így a régió nemcsak tőkével, hanem tudással is képes gazdagodni.

Közzététel: 2021. április 8.

További információ: Csíki Ottó (info@erdelystat.ro).

Az elemzésben Bálint Csaba, a Román Nemzeti Bank igazgatótanácsának tagja, a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem társult oktatója nyújtott szakmai segítséget.

Korábbi Erdélystat-közlemények és -elemzések, módszertani leírások megtalálhatók a www.erdelystat.ro honlapon.

Előzetes igénylés után közleményeinket, elemzéseinket e-mailen elküldjük Önnek a megjelenés időpontjában. Erre vonatkozó igényét az info@erdelystat.ro e-mail címen jelezheti.